

Lugejaga vestleb

Purjus poiss viis järgepidi kolm tütarlast tantsima, enne kui korrapidajad tal lahkuda palusid. Poisi sõnadest selgus, et see polnud tal esimene kord olla tantsusaalis purjuspäi. Ta seletas, et tänapäeva tüdrukud on üldse täitsapoised, ei tee tühjast tüli ega hakka naljalt pirtsutama.

Alaerialiste asjade komisjonil tuleb järjest sagedamini lähendada tütarlastesse puutuvaid küsimusi. Tütarlapsed satuvad aru andma seetõttu, et nad on hulkunud hilisõhtuni tänaval, on olnud purjus, et mõnegi elukäik kipub sassi minema.

Mures on ka õpetajad. Seitsmendate-kaheksandate klasside tütarlaste käitumises esineb üha sagedamini hälbmeid ja nende kasvatus ei valmistava vähem muret kui poiste oma.

Käitumine meid häirib, siis ilmnebki mitmete kõlbelisuse kategooriate väärmõistmine, võrdse väärlahtimõestamine. Sageli on nende tütarlaste ideaal «ilus elu», nad ei taha mõista kohustusi.

Kirjandites teemal, kuidas tütarlapsed kujutavad ette oma tulevikukodu ja elu selles, kirjutavad küllalt paljud neist, et kodu peaks olema mugav (televiisor, moodne mööbel), aga ei ühtki vihjet sellele, et kodus peaksid olema ka lapsed, abikaasa ja et sellise perekonnakodu eest tuleb hoolitseda ja selle heaks töötada, vastutada teiste perekonnaliikmete eest. Vestlustest tütarlastega ilmneb, etkeui oleks laste ja abikaasa eest hoolitsemine naisel midagi kõrvalist, midagi sobimatut küberneetikasajandil.

Kust pärinevad sellised aru-

Helga Kuum

PEDAGOOGIKATEADLANE

Kasvamas on naine ja ema...

Tütarlaste käitumismaneeeri kipub üha enam tulema jooni, mis on omased halvasti käituvatele. Ei peeta paljaks laaberdada, ise poistele alkoholi hankida ja oma suitsukarbisist neile suitsu pakkuda. Poisistunud tüdrukud otsekuvi püüaksid unustada, et kuuluvad naissoo hulka, ega mõtle, et nad kaotavad tohutul palju sellest, mis neide ja naisi on meeldivaks teinud.

Need tüdrukud on millegi täitsast vääralt aru saanud. Oigused ja kohustused on naistel ja meestel meie seaduse ees küll võrdsed, ent seadusjärgne võrdus ei tähenda võrdsust kõigis elunähtustes. Mees ja naine ei ole bioloogiliselt võrdsed ja nende funktsioonidesse ühiskonnas jäävad alati erinevused. Ainult naine sünnitab lapsi ja temale jäävad ka tulevikus suuremad ülesanded laste kasvatamises. Tulevikuski on naine naisest kodu vaim. Seetõttu peaks naiselikkuse kujundamine algama juba üsna vara. Tütarlapsed peaksid tunnetama, et naiselikkus on olnud ja jääb alati püsima, et selle võim on seotud headuse, uhkuse, puhtusega, et see on seotud tütarlapse väärikusega, endast lugupidamisega, kõrge tundealusega.

Nõukogude pedagoog V. Suhomlinski väidab: «Mitmete aastate kogemused on mind veennud, et noorte hulgas ilmnev amoraalsus, mis ühiskonda häirib kõige rohkem, saab toitu tunnetemaailma piiratud, armetusest, primitiivsusest...»

Kui tutvuda tütarlastega, kelle

saamad? Kuivõrd on siin süüdi vanem põlvkond? Kas ei tuleks õgendada meie eneste suhtumisi? Me ei tohiks perekonnale vaadata mitte kui rangelt isikliku eraettevõtet, kus igaüks ajab oma asju nii, kuidas oskab ja tahab, vaid peaksime laste sünnitamise ja kasvatamise üldama lugupeetavaks tööks. Pole ühiskonnale sugugi ükskõik, kas uusi kodanikke tuleb juurde palju või vähe, ja millised on need, kes kahekümne aasta pärast lähevad tööle tehastes ja põllumajanduses, kes teadlastena, arstidena, pedagoogidena jätkavad täna koostatud plaanide elluviimist.

Tütarlapsele avaldab suurt mõju kodu. Just nimelt kodus kujuneb välja tulevase naise naiselikkus ja tulevase ema emalikkus. Juba esimesed teadlikud kontaktid vanematega juhatavad sisse tunnetest toonitatud kujutluse vanemate armastusest ja perekonnast üldse. On suur õnn, kui laps saab aimuse armastusest isa ja ema teineteisehoidmisest ja -mõistmisest tavaliselt. Ema käitumine kujuneb sageli tütrele etaloniks. Siit saab ta lähte oma tulevaste funktsioonide mõistmiseks. Nendes kodudes, kus ema peab oma kutsetöö ja ühiskondlike ülesannete kõrval oluliseks ka laste kasvatamist, kodu hubaseks muutmist, kus laste arenguks on soodne õhkkond, hakkab tütarlaps ema rolli üsna varakult ja õigesti tunnetama. Nendes kodudes, kus ema ka tütar kodu korras hoidma ja toitu valmistama kutsub, tehakse hea eeltöö nende ülesannete

mõistmiseks, mis tütrele abielludes täita tuleb. Sellistest kodudest pärit tütarlapsed mõistavad varakult, et ema on kaitsnud-tunde looja, lohutaja, mõistev nõuandja ja seda just sisemise harmoonia tõttu, mida emas alati leidub. Kes muu kui ema oma eeskujuna ja käitumisega peab mõjustama ka tõeliselt naiselike joonte, tütarlapseliku uhkuse ja enesest lugupidamise kujunemist neius.

Naiselikkuse kasvatamisel pole tähtsusetu ka isa hoiak, eriti siis, kui majas on murdeas tütar. Isa mõistev ja asjalik tähelepanuajutamine tütre käitumise ebasobivatele ilmingutele korrigeerib mürsikuea esimesi naiselikkusavaldusi oma eripäraga.

Tütarlastele tuleb varakult rääkida sellestki, et nemad valivad endale kaaslase, nendest sõltub vahekorra laad. On ju naine sajanäide vältel olnud suhtlemise laadi määraja. Sellepärast ei tohiks tüdrukud ialgi juua, ei tohiks lubada end käperdada, ei tohiks andestada inetuid replike ega labaseid sõnu. Tütarlapse ettevalmistamine emaülesannete täitmiseks on seda hädavajalikum, et elurütm muutub üha pingelisemaks. Nii teadus- kui ka tootetöö nõuavad inimeselt peale hea väljaõppe ka vaimset tervist, kauglenägelikkust, otsustusjulgust, suhtlemisoskust — seega kasvatust kogumõistes.

M. Gorki ütles omal ajal vastus «Smena» toimetuse küsimusele, millist oma teost ta peab noorsoole kõige sobivamaks: «... soovitaksin vahest ema-jutte «Itaalia muinasjutustest». Mulle tundub, et emade ees seisavad nüüd uued ja määratu suured ülesanded laste suhtes ja et neid komsomolist peaksid hakkama mõtlema ka oma sellele osale elus.»